



Logius  
Ministerie van Binnenlandse Zaken en  
Koninkrijksrelaties

---

## Roadmap 2018-2020 Digikoppeling Standaard en Voorzieningen

Versie

Datum 12 april 2018  
Status Definitief

## Inhoud

<b>Inhoud</b> .....	<b>2</b>
<b>Achtergrond</b> .....	<b>3</b>
<b>Doel roadmap</b> .....	<b>3</b>
<b>Totstandkoming Roadmap</b> .....	<b>3</b>
<b>Positionering Digikoppeling</b> .....	<b>4</b>
<b>1. Onderwerpen roadmap 2018-2020</b> .....	<b>5</b>
1.1. <i>Vernieuwen en uitbreiden van de Digikoppeling standaard</i>	5
1.2. <i>Betrouwbaarheid en zekerheid van berichten (signing)</i> .....	6
1.3. <i>Digikoppeling Standaard op het gebied van RESTful Api's</i> .	7
1.4. <i>Digikoppeling informatievoorziening</i> .....	8
1.5. <i>Digikoppeling Grote Berichten Push variant</i> .....	8
1.6. <i>Aansluiten op 1 portaal (Stelseldiensten</i> .....	9
1.7. <i>Onderhoud en doorontwikkeling Digikoppeling voorzieningen</i> .....	9
1.8. <i>Transparantie van gebruik Digikoppeling</i> .....	9
1.9. <i>Identificatie en authenticatie knelpunten wegnemen</i> .....	10
1.10. <i>Diginetwerk</i> .....	11
<b>2. Terugblik Roadmap 2015-2017</b> .....	<b>12</b>
2.1. <i>Technologisch bijblijven</i> .....	12
2.2. <i>Optimalisatie Digikoppeling en uitbreiding gebruikersgroep</i> 12	
2.3. <i>Behoud van investeringen</i> .....	13
2.4. <i>Kennis en ondersteuning</i> .....	13
<b>3. Buiten scope Roadmap Digikoppeling 2015-2017</b> .....	<b>14</b>

## Achtergrond

Digikoppeling bevordert interoperabiliteit door digitale berichtuitwisseling te standaardiseren. Hierbij maakt Digikoppeling gebruik van internationale open standaarden. Daarmee is Digikoppeling een belangrijke pijler voor de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) die publieke dienstverlening en uitvoering mogelijk maakt.

Digikoppeling bestaat uit een set standaarden die het mogelijk maakt om berichten tussen overheidsinstellingen en organisaties die met of binnen de overheid digitaal informatie willen uitwisselen, op gestandaardiseerde wijze veilig uit te wisselen. Gebruik van deze standaarden wordt ondersteund door de Digikoppeling voorzieningen; de Centrale OIN Raadpleegvoorziening, de Compliance voorzieningen en het CPA Register. Dit ten behoeve van ontwikkeling en implementatie van systemen die Digikoppeling toepassen. Daarmee is Digikoppeling de invulling van de servicegerichte architectuur die NORA voorschrijft.

Middels deze roadmap wil de productgroep Digikoppeling richting geven aan het product voor de komende jaren (doorontwikkel-agenda) die duidelijkheid geeft over de toekomst van Digikoppeling.

## Doel roadmap

Dit document is gericht op het voorbereiden van de tactische keuzes voor doorontwikkeling van de Digikoppeling standaard én voorzieningen in de komende jaren. Hierbij is rekening gehouden met de vele ontwikkelingen die spelen rond Digikoppeling zoals

- het digitaal stelsel Omgevingswet
- Generieke Gemeentelijke Infrastructuur
- het toenemende gebruik van op REST gebaseerde webservices
- het vernieuwde OIN beleid
- de behoefte met betrekking tot het aanbieden van de informatie over Digikoppeling.

De Roadmap Digikoppeling heeft als doel te beschrijven hoe de Digikoppeling standaard en de voorzieningen in de periode van 2018 t/m 2020 meegroeien met de behoeften van haar gebruikers. Daarnaast wordt er in dit document een terugblik gegeven op de vorige roadmap die liep van 2015 t/m 2017.

## Totstandkoming Roadmap

De samenstelling van deze Roadmap is opgesteld door de productgroep Digikoppeling van Logius. Hierbij is gekeken naar de (toekomstige) ontwikkelingen rond de Digikoppeling standaard, vragen van het Technisch Overleg Digikoppeling en lopende vragen en wensen vanuit de markt over de voorzieningen. Vervolgens is een aantal onderwerpen benoemd die als project opgepakt zullen worden en is er gerangschikt op prioriteit. Deze Roadmap is in oktober 2017 als concept, en in januari 2018 ter vaststelling ingediend in het Technisch Overleg (TO). De leden van het TO konden hier zowel mondeling als schriftelijk op reageren en deze reacties zijn meegenomen in een nieuwe versie. Om deze onderwerpen te

voltooien is op basis van deze versie het budget voor Digikoppeling in 2018 vastgesteld.

## Positionering Digikoppeling

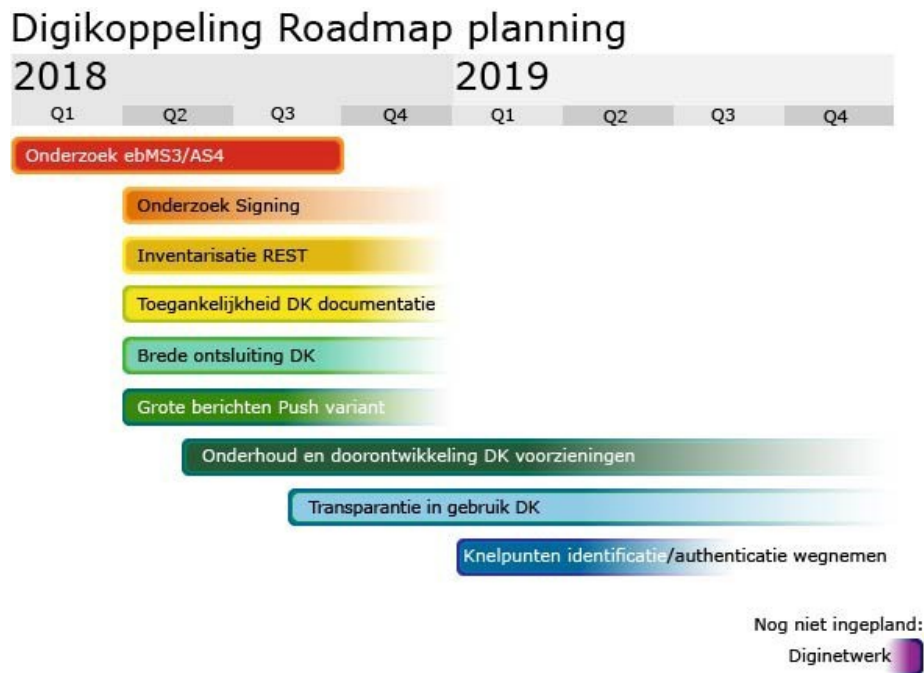
De scope van Digikoppeling zal niet veranderen:

Digikoppeling maakt het mogelijk dat organisaties die, met of binnen de overheid, digitaal informatie willen uitwisselen dit op een gestandaardiseerde wijze veilig kunnen doen. Het is in beginsel geen infrastructuur maar een set aan afspraken over het gebruik van internationale open standaarden. Digikoppeling kent wel ondersteunende voorzieningen maar deze zijn gericht op ondersteuning van het ontwikkelproces bij implementatie van Digikoppeling en niet op directe ondersteuning van productie-situaties zelf.

Interoperabiliteit is gewaarborgd omdat Digikoppeling bestaat uit standaarden die breed in de markt worden ondersteund en omdat voor Digikoppeling specifieke opties zijn gekozen. Digikoppeling is daarmee een essentiële bouwsteen van de elektronische overheid en vult de door NORA voorgeschreven servicegerichte architectuur in.

De Digikoppeling Standaard is op dit moment afgebakend op basis van berichtenuitwisseling, op basis van ebMS of WUS. Binnen de Nederlandse Overheid vinden steeds meer ontwikkelingen plaats op het gebied van informatie-uitwisseling op basis van RESTful Api's. Dit roept mogelijk vragen op wanneer welk protocol gebruikt moet of mag worden. Het is zaak om hierover zo snel mogelijk duidelijkheid te scheppen om innovatieve ontwikkelingen niet te belemmeren.

## 1. Onderwerpen roadmap 2018-2020



### 1.1. Vernieuwen en uitbreiden van de Digikoppeling standaard

#### Aspecten:

Na bestudering van de OASIS website blijkt dat de ebMS2 standaard niet meer verder wordt doorontwikkeld. Het ligt daarom voor de hand om te kijken of ebMS2 vervangen kan worden ebMS3. En dan met name het AS4 profiel hierop. Vanuit het Technisch Overleg Digikoppeling is in 2017 besloten om te onderzoeken of de stap gemaakt moet worden naar dit profiel. Daarbij wordt ook onderzocht of er voldoende draagkracht is voor deze standaard.

- De huidige standaard ebMS2 niet doorontwikkeld door Oasis/ Dit lijkt ook te gelden voor de standaarden uit het WS-I profiel worden die door W3C worden beheerd.
- Lifecycle management: Wat is de optimale manier om de standaarden van Digikoppeling in en uit te faseren?
- De toepassing van de Digikoppeling standaarden wordt nu vaak ervaren als complex. Is dit onvermijdelijk of zijn er manieren om de complexiteit te reduceren?

#### Onderbouwing:

De EU standaard eDelivery is gebaseerd op het AS4 profiel van ebMS3. Is dit een kandidaat om Digikoppeling ebMS2 te vervangen?

#### Resultaten:

- Is ebMS3/AS4 een geschikte opvolger voor de huidige ebMS2 standaard?
- Is er voldoende draagvlak voor deze standaard?

- Met de onderzoeksresultaten zijn de contouren voor de nieuwe standaarden bekend in 2018.
- Met het onderzoeksresultaat kan in 2019 gestart worden met het opstellen van de nieuwe standaard.

*Termijn:*

Start onderzoek Q1 2018. Resultaten bekend Q2/Q3 2018.

## **1.2. Betrouwbaarheid en zekerheid van berichten (signing)**

*Aspecten:*

In het Technisch Overleg (TO) Digikoppeling is besloten om nader onderzoek te doen naar de signing- en encryptionprofielen van de Digikoppeling WUS Standaard om zo de operabiliteit tussen de Digikoppeling oplossingen van verschillende leveranciers te verbeteren.

De aanleiding is een ingediende behoefte in het Technisch Overleg Digikoppeling om een situatie waarin interoperabiliteitsproblemen optraden bij het toepassen van signing nader te onderzoeken. Digikoppeling baseert de toepassing van signing met WS-Security op het Basic Security Profile 1.1. Uit dit onderzoek bleek dat verschillende leveranciers dit deel van de standaard verschillend lijken toe te passen. De resultaten kunnen leiden tot de verbetering van de Digikoppeling Standaard.

In het onderzoek wordt meegenomen:

- Een heldere beschrijving van de interoperability problemen binnen het Digikoppeling WUS signingprofiel
- Inventarisatie en analyse van de toepassing binnen bestaande koppelingen waarin signing wordt gebruikt, zoals Digipoort en DUO. Goed werkende voorbeelden en uitwerkingen zoals bijvoorbeeld in Java en .net kunnen als Best Practices gepubliceerd worden
- Onderzoek en analyse van signing in generieke zin, waarbij ook andere uitwisselingspatronen zoals (REST)API's worden meegenomen
- Een voorstel voor het aanpassen van de signing (en eventueel encryption) profielen in de Digikoppeling Standaard
- Komt het bericht daadwerkelijk van de opsteller?
- end-to-end toepassen en controleren van signing en encryption
- Inzicht in het gebruik van de standaard
- Zijn alle partijen in de keten compliant aan de standaard
- Integratie van de hele berichtenketen (waar het gebruik van Digikoppeling vaak slechts een deel is)

*Onderbouwing:*

- Het daadwerkelijk toepassen van signing en encryption in de Digikoppeling keten is complex vanwege het toenemend aantal knooppunten in die keten.
- Deze technieken hebben tot doel om de betrouwbaarheid van het bericht te waarborgen.
- De wens is om gebruikers te ondersteunen bij het juiste gebruik hiervan.

*Resultaten:*

- Practices ophalen (o.a. eHerkenning en Digipoort) en publiceren.
- Voorbeelden ontwikkelen.
- Publiceren van voorbeelden.
- Eventuele Aanpassing van de Digi-koppeling standaard.
- Onjuiste berichten kunnen sturen zodat de ontvanger kan testen of de foutafhandeling werkt.

*Termijn:*

Start onderzoek Q2 2018

### **1.3. Digikoppeling Standaard op het gebied van RESTful Api's**

*Aspecten:*

Digikoppeling richt zich op informatie-uitwisseling tussen overheden. Digikoppeling bestaat uit standaarden voor berichtenuitwisseling. Al enige jaren is het echter gangbaar om informatie uit te wisselen door bronnen direct te raadplegen/wijzigen door gebruik te maken van een alternatief architectuurpatroon REST (REpresentational State Transfer). REST maakt opgang binnen de Nederlandse overheid, nu nog vooral voor het uitwisselen van open data, straks -waarschijnlijk- voor het uitwisselen van alle data direct bij de bron.

De afspraken voor het gebruik van Digikoppeling zijn vastgelegd in de Digikoppeling koppelvlakspecificatie. De verplichting over het gebruik is vastgelegd op de Pas-Toe-en-Leg-Uit lijst en de governance is ingeregeld. Over het toepassen van REST is al een aantal documenten opgeleverd. Over de verplichting voor het gebruik bestaan nu (februari 2018) alleen nog sectorale afspraken. Een rijksbrede governance bestaat nog niet.

REST api's zijn op dit moment de standaard in het mobiele verkeer en winnen zeer snel aan populariteit in de uitwisseling van Rijks (open)data. Eind 2017 is Platform Overheid-API's opgericht om de Nederlandse overheid te assisteren bij het maken van tactische en strategische overwegingen bij de ontwikkeling van API's voor de ontsluiting van overheidsdata. Restful's API's worden meer en meer aangeboden om in eerste instantie open data bronnen te ontsluiten. REST kan ook toegepast worden om afgeschermd bronnen te raadplegen of te bewerken. Hiermee komt deze ontwikkeling steeds meer in het vaarwater van het gebied waarin Digikoppeling vereist wordt en is in de eerste plaats duidelijkheid nodig voor de gebruikers van de standaard.

*Onderbouwing:*

- Logius ziet het als haar taak om de situatie rondom het gebruik van Digikoppeling en REST voor iedereen inzichtelijk te maken.
- Voor het veilig uitwisselen van gegevens binnen REST bestaan afspraken (zoals gebruik van TLS1). Binnen Digikoppeling bestaan naast het gebruik van TLS verschillende profielen voor reliable, signed en encrypted berichtenverkeer. Het OIN speelt hierin een belangrijke rol. Welke rol het OIN speelt in RESTful API verband binnen de overheid is niet duidelijk.

*Resultaten:*

- Inventarisatie gebruik van REST bij afnemers
- Inventarisatie behoeften bij initiatiefnemers
- Inventarisatie gebruik/behoefte van REST behoeften bij HLV's en een aantal andere afnemers
- Inventariseren mogelijke toepassingsgebieden.

---

<sup>1</sup> De DSO URI-strategie verplicht het gebruik van tweezijdig TLS voor O2O verkeer

- Uitzoeken of en welke lacunes bestaan in aanbod REST API's (authenticatie, reliability en non-repudiation) en bepalen of die opgevuld moeten worden
- Het organiseren van webinars
- Richtlijnen voor gebruik REST

*Termijn:*

Start Q2 2018

#### **1.4. Digikoppeling informatievoorziening**

*Aspecten:*

In 2017 heeft een proof of concept plaatsgevonden om de informatie over Digikoppeling op een andere manier aan te bieden. In 2018 zullen de stappen worden gezet om de informatie over te zetten naar een nieuwe omgeving.

Informatievoorziening over de standaard is op orde. Wel zijn er vaak vragen over welke versie gebruikt moet worden en wat er is gewijzigd in de standaard. De proof of concept heeft laten zien dat de antwoorden hierop inzichtelijk gemaakt kunnen worden met een nieuwe tooling.

*Onderbouwing:*

- De standaard is momenteel in meer dan 32 PDF documenten "gevangen". Het wijzigen en publiceren is een arbeidsintensief proces.
- Voor de gebruikers is het lastig om overzicht te hebben en houden over het gebruik van de standaard en welke versie nu geldig is.

*Resultaten:*

De documentatie van de Digikoppeling Standaard wordt toegankelijker aangeboden via een nieuwe tooling.

*Termijn:*

Start Q2 2018

#### **1.5. Digikoppeling Grote Berichten Push variant**

*Aspecten:*

Er is vanuit verschillende kanten behoefte geuit om de Grote berichten Push variant op te nemen in de koppelvlakspecificatie.

*Onderbouwing:*

Het gaat hier om een uitbreiding van de Standaard. Voor pull berichten is deze specificatie er al wel. Dit is al eerder erkend in de roadmap 2014-2018. In 2017-2018 is er een Proof of Concept gestart door verschillende partijen. De resultaten hiervan worden verwerkt tot een specificatie.

*Resultaten:*

Specificatie/uitbreiding van de Digikoppeling koppelvlakspecificatie voor Grote Berichten.

*Termijn:*

Start Q2 2018



## **1.6. Aansluiten op 1 portaal (Stelsendiensten)**

### *Aspecten:*

Er zijn in 2017 verzoeken geweest om de diensten van Digikoppeling breder te ontsluiten.

- Het ontsluiten van Digikoppeling diensten via Api's (OIN, CPA e.d.)
- Vergemakkelijken usermanagement

### *Onderbouwing:*

Er zijn nu een of meerdere portalen per voorziening, en dus ook meerdere usergroepen. De getoonde informatie kan alleen nog via een website worden geraadpleegd. Door de ontsluiting te 'verservicen' en de informatie te centraliseren kunnen gebruikers beter en flexibeler bediend worden

### *Resultaten:*

- Een API op de Centrale OIN Raadpleegvoorziening (COR).
- Een API op het CPA Register.
- Een nieuw ontwerp van het Digikoppeling portaal.
- De diensten van Digikoppeling zijn via Api's te benaderen.

### *Termijn:*

Start Q2 2018

## **1.7. Onderhoud en doorontwikkeling Digikoppeling voorzieningen**

### *Aspecten:*

De voorzieningen (de Centrale OIN Raadpleegvoorziening, de Compliance voorzieningen en het CPA Register hebben jaarlijks onderhoud en doorontwikkeling nodig.

### *Onderbouwing:*

N.v.t.

### *Resultaten:*

De voorzieningen zijn op orde en worden doorontwikkeld.

### *Termijn:*

Start Q2/Q3 2018. Dit loopt door tot en met 2019.

## **1.8. Transparantie van gebruik Digikoppeling**

### *Aspecten:*

Bij het gebruik van Digikoppeling, en de veranderende wereld in berichtenketens, komen veel ervaringen naar boven. Deze kunnen vragen om meer helderheid. Enkele voorbeelden:

- Routing in een keten
- IB niveaus
- Voorbeelden van code
- Verschil meldingen of bevragingen
- Lifecyclemanagement van certificaten
- CPA beheer

*Onderbouwing:*

- De berichten-ketens worden steeds complexer, met meer knooppunten. Het correct en doelmatig toepassen van de standaard hierin moet duidelijk zijn.

Hierin moeten gebruikers veel meer geholpen worden.

*Resultaten:*

Het geven van inzicht in het gebruik van Digikoppeling

*Termijn:*

Start Q3/Q4 2018

### **1.9. Identificatie en authenticatie knelpunten wegnemen**

*Aspecten:*

In 2017 is het hernieuwde OIN-beleid van kracht. Hieruit is een aantal knelpunten naar voren gekomen:

- De positie van het sub-OIN niet altijd duidelijk
- Er is sprake van veranderende aansluitvormen van organisaties (Samenwerkingsverbanden, knooppunten, SAAS)
- Er is een toenemend belang identificatie en authenticatiemiddelen binnen de EU. Wat is de rol van OIN hierin?
- Sub-OIN's komen in PKIO-certificaat en de manier waarop moet formeel vastgelegd worden in overleg met PKIO en de TSP's

*Onderbouwing:*

- Het gebruik van OIN buiten Digikoppeling lijkt toe te nemen. Het OIN voorziet in een behoefte.
- In hernieuwde OIN beleid is het gemakkelijker voor organisaties om een OIN te krijgen.
- Voorzieningen krijgen steeds meer te maken met aansluitingen door buitenlandse partijen.
- Berichten-ketens overschrijden steeds vaker landgrenzen. Op welke manier vindt identificatie en authenticatie plaats en wat is de rol van het OIN hierin?

*Resultaten:*

- Het exacte doel van dit onderzoek en de gewenste resultaten moeten nog vastgesteld worden

Voor het toepassen van het OIN in PKI overheids-certificaten zijn afspraken gemaakt met de TSP's. Onderzocht moet worden of deze afspraken vernieuwd moeten worden naar aanleiding van het nieuwe OIN beleid.

*Termijn:*

Q1 2019

### **1.10. Diginetwerk**

*Aspecten:*

- Keten Digikoppeling – Diginetwerk en PKI-overheidscertificaat
- Gemeenten op Diginetwerk
- Ontwikkelingen GGI netwerk

*Onderbouwing:*

- Aansluiting op Diginetwerk maakt communicatie tussen overheden veiliger en betrouwbaarder.
- Het toepassen van Digikoppeling binnen de Diginetwerk moet gemakkelijker worden.

*Resultaten:*

Digikoppeling Compliance-voorziening beschikbaar via Diginetwerk.

*Termijn:*

Nog niet gepland.

## 2. Terugblik Roadmap 2015-2017

In 2014 is de Roadmap Digikoppeling 2015-2017 opgesteld. Hieronder beschrijven we kort de doelen en de bereikte resultaten.

### 2.1. Technologisch bijblijven

#### *Thema:*

Het kritisch volgen van technologische ontwikkelingen en waar nodig niet meer (voldoende) veilige en vertrouwde technieken afstoten.

#### *Wens en resultaat:*

1. Beveiliging monitoren:
  - TLS 1.2 en SHA2xx verplicht gesteld.
  - Beveiligingsvoorschriften Digikoppeling zijn in één document samengevoegd.
2. Nieuwe technische standaarden beoordelen:
  - Fouten in specificaties hersteld.
  - In het kader van de werkgroep Gemeentelijke Afspraken Berichten(GAB) is een document Protocolbinding Digikoppeling gemaakt dat de binding beschrijft tussen Digikoppeling en StUF en Digikoppeling en SuwiML.
  - In 2017 is geconstateerd dat onderliggende standaarden WUS en ebMS nauwelijks meer onderhouden worden. Een Werkgroep vanuit het TO is gestart die de vervanging van ebMS2 gaat onderzoeken.
  - In 2017 is een POC uitgevoerd door Logius, Rinis en een aantal overheidsorganisaties op welke manier Digikoppeling kan aansluiten op de eDelivery Standaarden.

### 2.2. Optimalisatie Digikoppeling en uitbreiding gebruikersgroep

#### *Thema:*

Optimaal blijven aansluiten bij nieuwe behoeften van de uitbreidende gebruikersgroep.

#### *Wens en resultaat:*

1. Organisatorisch werkingsgebied Digikoppeling
  - Het gebruik van Digikoppeling is toegenomen.
  - Het organisatorisch werkingsgebied op de PToLU is nog niet gewijzigd.
2. Flexibilisering authenticatie mogelijkheden Digikoppeling
  - Een best practice voor het omgaan met SAML tokens is opgesteld.
  - De Digikoppeling standaard is hiervoor (nog) niet gewijzigd.
  - Een werkgroep van het TO houdt zich bezig met interoperabiliteitsproblemen rondom signing.

### 3. Stuurgegevens en auditgegevens

- In het kader van de werkgroep Gemeentelijke Afspraken Berichten(GAB) is een document Protocolbinding Digikoppeling gemaakt die de binding beschrijft tussen Digikoppeling en StUF en SuwiML
- De Digikoppeling standaard is hiervoor (nog) niet gewijzigd.

### 4. Open data en Geo-data

- Het organisatorisch werkingsgebied op de PToLU is nog niet gewijzigd.
- Bij het proces van plaatsing van Digikoppeling 3.0 op de PToLU lijst is er wel een voorstel gedaan om het werkingsgebied te wijzigen. Vanwege de intrekking is van DK 3.0 is die wijziging niet doorgevoerd.

### 5. Vertrouwelijkheid van gegevens

- Er zijn wijzigingen uitgevoerd op dit gebied.

### 6. Push-variant grote berichten

- Er loopt nu een pilot tussen VenJ(Justid) en het Nationaal Archief om dit interactiepatroon uit te werken.

## 2.3. Behoud van investeringen

### *Thema:*

Tegelijkertijd behouden van de mogelijkheden waar bestaande gebruikers in hebben geïnvesteerd en op vertrouwen.

### *Wens en resultaat:*

1. Identificatie en authenticatie knelpunten wegnemen
  - In 2017 is het OIN beleid vernieuwd en een nieuwe versie van het OIN Register, de Centrale OIN Raadpleegvoorziening in productie gegaan.

## 2.4. Kennis en ondersteuning

### *Thema:*

Voorzien in voldoende kennis en ondersteuning van huidige gebruikers en bij de realisatie van nieuw gebruik.

### *Wens en resultaat:*

1. Kennis en ondersteuning
  - De Digikoppeling Compliance Voorziening is sterk verbeterd .
  - Kleine wijzigingen doorgevoerd op de Logius website Digikoppeling
  - Logius heeft project informatievoorziening gestart.

### 3. Buiten scope Roadmap Digikoppeling 2015-2017

Wel in de in de Roadmap Digikoppeling genoemd maar uitdrukkelijk buiten scope van Digikoppeling gehouden.

*Thema:*

Standaardisatie van communicatie met clients en mobiele devices

*Wens en resultaat:*

1. Hierin werd ook REST en JSON vermeld.
  - Geadviseerd wordt om NORA-gebruikersraad te vragen een inschatting te maken van het belang van deze ontwikkeling